

General Instructions

1. Give numbering to headings
2. Do not write lengthy paragraphs. Write medium sized paragraphs with headings.
3. There should be around 12 headings for 16 marks question.
4. Draw figures/diagram/flowchart where needed.
5. Start new question from fresh page.
6. Each answer should start with Introduction and end with Conclusion.
7. Give more weightage to expressedly asked part/s of the question.
8. Change colour scheme for references to give them more visibility.
9. Manage time well.
10. Wide page borders are discouraged. Should be reasonable.
11. Avoid writing wrong references.

2
 لیسو الخ
 3
 پنجابی

پنجابی لسانیات دی کتاب ڈاکٹر سنیان سنگھ
 نے لکھی۔ ڈاکٹر سنیان سنگھ استاد محقق تے ماہر لسانیات
 نیں۔ اوہ 1937ء وچ لاہور وچ پیدا ہوئے۔

پنجابی لسانیات دا اوہ

پنجابی لسانیات دا اوہ

دی کتاب اہم جینہ تے وچ پنجابی زبان دی تاریخ
 تے اوہ بھ لسانیات بارے وچ لکھی گئی ہے۔

چاد باد نیں۔
 لسانیات دی اہم پیمان

پنجابی زبان دے علاقائی روپ
 (۱) پنجابی زبان دے علاقائی روپ

لسانیات دی قریب

لسان تون مراد زبان
 یا جیہ لسانیات تون لسانیات
 وچ (Linguistics) لکھ تے نیں۔ ایم کے پالیہ
 دے مطابق لسانیات زبان دا مطالعہ تون
 کہتے نیں۔

(2) پنجابی لسانیات دا کنہ

پنجابی زبان بادے دو نظر سے تیں۔
پہلا نظریہ: پنجابی آریائی زبان اے۔ ماہر لسانیات
ایس نظریہ دی شدہ یا کردے تیں کہ ایہہ زبان آریا
دے آئی توں پہلے دی موجود اے۔
دوسرا نظریہ: پنجابی غیر آریائی زبان اے نیگریٹو
تے آسٹریک دے ڈھانچہ دی دریافت توں
بعد ماہر لسانیات ایس گل تے مقفوق تیں کہ
پنجابی تیز آواں سال پہلے دی زبان اے۔

(1) پنجابی زبان دے صوتی بنتر
صوت توں مراد آواز۔ صوتیات
تیں مراد زبان دی اولائی ملا کے لفظ یا جملہ
بولنا ڈاکٹر شہباز ملک دے مطابق پنجابی
زبان تے 53 حرف تہی تیں۔

(3) پنجابی زبان دا السانی ڈھانچہ

پنجابی زبان دا السانی
ڈھانچہ صرف تھے نھو نال و لیر و الیتا جانا اے
علم صرف: یا معنی لفظان توں کلمہ کیہا جانا اے
کلمہ یا الفاظ دی بیجاں علم صرف
نال بیونڈی اے۔
علم لھو: ایہہ لے و ح پورے جملے دا ذکر بیونڈی
بیونڈا اے۔

(5) پنجابی زبان دے علاقائی لمبے

پنجابی زبان دے مختلف علاقائی لمبے نیں۔ وفد۔ دی تبدیلی نال تے مختلف علاقیاں دے لوک والی زبان دا طرز بل جانا اے۔ مالک سائینٹ پنجابی نوں مغربی تے مشرقی علاقائی وچ وند دے نیں۔

(6) معیاری پنجابی

معیاری زبان اوہ زبان بیونہی اے جیہڑی زیادہ تر استعمال کیتی جاندی اے۔ ایہہ معیاری لمبے کیلانا اے۔ لہذا اوقات ایہہ لمبے دی علاقائی معیاری تے لکھا اے۔ پنجابی زبان وچ "ماجھا" لمبے ایسی مثال اے۔

(7) پنجابی زبان دا ادبی استعمال

پنجابی زبان نوں صوفی شاعران نیں ادبی ذوق وچ وی استعمال کیتا جاتی بابادت تے بابا فرید نیں ہندی ادبی زبان نوں ادبی شاعر ہی وچ استعمال کیتا اے۔ بابا فرید پنجابی دے سب توں لمبے شاعر نیں اونہاں دے شلوک پنجابی زبان وچ نیں۔

(8) پنجابی ادب دی مسلمانوی روایت
پنجابی ادب ان مغل دور وچ صوفی
تے ادبی شاعران نبی استعمال کیتا۔ شاہ حسین
سلطان بایقو تے وارے شاہ نبی پنجابی نون
دکھرے رنگ نال استعمال کیتا اے۔

(9) مکی گل
پنجابی لسانیات ڈاکٹر شہید ملک دی
لکھی گئی کتاب اے۔ ایسی کتاب دے چار
باب نبی شہید وچ پنجابی زبان دے ارتقاء
بارے دسیا گیا اے۔ ڈاکٹر شہید مختلف
نل پنجابی زبان دے علاقائی ادبی تے
مسلمانوی رنگ دا ذکر کردے ہیں۔

سوال نمبر 3

سيف الملوك

سيف الملوك ميان محمد بخش
دی تخلوق اے جو کہ عزم و ہمت دی لازوال
داستان اے۔ میان محمد بخش ضلع میرپور
آزاد کشمیر وچ پیدا ہوئے۔

سيف الملوك عزم و ہمت دی داستان

سيف الملوك ليزاران شعراں تے لکھی گئی
کتاب اے ایس شعراں دا مطلب لیزار
والے نوں توپیاں حقیقتاں دی عفا سی کرواندا اے

(1) حقیقت دیاں دمنیاں

میان محمد بخش سيف الملوك

نوں لاٹھی دی طرز وچ سيف بیان کردے

نیں ایس کتاب وچ حقیقتاں دیاں

دمنیاں بیان کیتیاں کیتیاں نہیں ایس حقیقتاں

لیزار والے نوں لیزار عود کرن تے مجھ دکر دینیاں

نیں۔ میان محمد بخش دے مطابق:

باز مجازی دے حقایق وں وناں دی واٹھی

سفر الحشق کتاب بنائی، سيف جھی وچ لاٹھی

(2) محنت دی امید

میاں محمد بخش اپنی زندگی دی
مثال دیندے ہیں تہ محنت دی امید بارے
آنکھ دے ہیں۔ محنت نال سب کچھ حاصل کیتا
جاسکدا اے۔

اسی یکسے مہرے وچ، عرض قصے دی ساری
جوڈ لکھو نہ دے سو پاون بھائی، محنت نہیں پر پاری

(3) امید دی داستان

سیف الملوک نوری اک
استعداد دی شعل وچ استعمال کیتا لیا اے جو
اک پیر و اے تے عرض نال اوہ سب حاصل کر لیندا اے
سیف ملوک پیری دل ^{نہ} لگی محبت دل دی
جس چیزے لونی لوڈن چڑھس، اوڈک اک دن ملدی

(4) محنت نال نیت دی امید

ڈاکٹر شہباز محنت دی
نال نال نیت تے مخلصی داد کروی کر دیں
نیں اے اعمالاں داد اوہ داد نیتاں تے سے خراب
نیت دا کوئی والی وارث نہیں بیوند اسلوں
اوہ بندے نون برباد کرے دکھ دسی دیندی اے۔
لوڈن والی ادھیان خالی لوڈ کیتی جس بی
لوڈ کریندا جو مر گیا، لوڈ اوڈھی کن کچی

(5) مایوسی دی ننڈیا

ذاتہً شہید سیف الملک

وج مایوسی دی ننڈیاں کر دے نیں۔ مایوسی

کر اگناہ اے۔ محنت دے نال دے دی ذات

تے یقین۔ منزل داسفرا سان کر دینا اے۔

جان تک ساس نراسی نایو ویں ساس تے مڑا سیل

ڈھونڈ کرن تھیں بیٹیں ناپی ہیت کیوں تان یا سا

(6) ناکامی توں وامیابی دل سفر

محنت دے نال نال

لیر انسان توں ناکامی تے وامیابی داسا منا کرنا

پیدا اے ایسہ دولوں منزل دا اتم حصہ نیں۔

چل چل یاد نہ ہمت یادیں ہم یک دن بھوکا یا سا

بھگھا منگن ہر بھ محمد او ڈک بھر دا واس

(7) وامیابی دی خوشی

محنت کرن توں بعد ہوں

وامیابی دی منزل حاصل ہو جانہی اے۔

انسان سب زمائستل بھل جاندا اے جو وی

تعلیقات منزل توں حاصل کرن لئی بھگتیاں اہ اوہ

سادیاں تعلیقات دور ہو جانیاں نیں۔

جان مقصد میسر ہو نام رنجوں راحت ملدی

یاد نہ رہے قضہ کوئی ہوں فراغت تھندی

مکدی گل

سِفِّ الملوك لفرادان شخراں
تے منی ڈاکٹر شہباز مملک وی کتاب الہی
ایسے ہی وجہ عزم تے ہمت دی لا زوال
دائستل موجود الہی انسان نوری جہوں کوئی
منزل حاصل کرنی ہووے فرینک نئی نال
دن رات اک کرنا بیڑا الہی الہی سفر و حج
کئی نا کامیاں وی سامنے آندیاں نیں پیرے بادے
ما پوسی توں منع کیتا گیا۔ اخروج انسان کامیابی
حاصل کر کے سادیاں تو لیاں بقل جاندا الہی